

Yhdentoista valtuutetun aloite nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatin hakemisesta syksyllä 2022

Kaupunginvaltuusto 31.01.2022

Valtuustoaloite

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Kemi päättää hakea nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaattia vuonna 2022 syksyllä

Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatti on tunnustus kunnille, jotka edistävät kiitettävällä tavalla kunnan nuorten osallisuutta ja nuorisovaltuuston toimintamahdollisuuksia (nuva.fi).

Nuorisovaltuustomyönteisessä kunnassa nuorisovaltuuston tila on vakaa ja kunta tarjoaa hyvän perustan nuorisovaltuuston toiminnalle. Kunnassa on lisäksi nuoriso-valtuustotoiminnan vaikuttavuutta tukevia rakenteita, joita käytetään ja kehitetään aktiivisesti. Nuorisovaltuusto kokee, että nuvalla on hyvät toimintaedellytykset ja re-surssit vaikuttaa ja kuulla kunnan muita nuoria. (nuva.fi)

Jotta sertifikaatille on perusteet, tulee Kemin nuorisovaltuustolle myöntää seuraavat oikeudet:

- Suora aloiteoikeus kaupunginvaltuustoon
- Lautakuntaedustaja puhe ja läsnäolo-oikeudella kaikissa lautakunnissa (poislukien vaali- ja tarkastuslautakunta)
- Kaupunki sitoutuu maksamaan nuorisovaltuutettujen jäsenyydet Suomen Nuo-risovaltuustojen liitto ry:ssä
- Kaupungin eri virkahenkilöt tekevät yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa (kts. Liite 2)

Nuorisovaltuusto on nuorten tärkeä vaikuttamiskanava kunnassa. Kuntalain 26 § mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton selvityksestä (2019) käy ilmi, että 68 %:ssa nuorisovaltuustolla on suora aloiteoikeus kunnanvaltuustolle ja aloiteoikeudenmyöntäminen nuorisovaltuustolle on yleistynyt.

Nuorten mahdollisuus tehdä suoria aloitteita valtuustolle lisää nuorten aitoja vaikutusmahdollisuuksia ja tuo kunnan päätöksentekoa lähemmäs nuorten arkea. Elinvoimainen ja pitovoimainen kunta kuuntelee nuoria, jotta nuoret voivat hyvin ja haluavat jäädä asumaan kuntaan.

Puhe- ja läsnäolo-oikeus nuorisovaltuustolle lautakuntiin on ollut aiemmin esillä jo useampaan kertaan nuorisovaltuuston kokouksissa sekä kaupunginhallituksessa (Liite 1). Ote nuorisovaltuuston pöytäkirjasta 26.8.2020:

”Nuorisovaltuutettujen läsnäolo lautakunnissa on valtakunnallisesti yleistä ja hyväksi havaittu tapa toteuttaa lain vaatimaa nuorten ottamista mukaan kunnalliseen päätök-sentekoon. Suurimmassa osassa kuntia jo toimitaan edellä mainitun mukaisesti. Nuorisovaltuutetut saivat näin kokemusta kunnallisesta päätöksenteosta käytän-nössä sekä ajan tasalla olevaa tietoa meneillään olevista hankkeista ja muista pää-töksistä, jotka koskevat myös nuoria.

Nuorisovaltuusto kokee tärkeäksi, että nuorisovaltuusto voisi valita edustajat läsnä-olo- ja puheoikeudella lautakuntiin. Kyseistä toimintamallia olisi hyvä pilotoida jo ennen seuraavan valtuustokauden aloittamista 2021” Kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen 14.9.2020 siitä, että kaupunginhallitus päättää käsitellä asian osana uutta valtuustokautta ja organisaatiouudistusta sekä siinä yhteydessä tehtäviä valintoja ennen uuden valtuustokauden alkua 2021 (Liite 1).

Puhe- ja läsnäolo-oikeus lautakunnissa on nuorisovaltuuston aito mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon ja saada tietoa valmisteilla olevista asioista, jo ennen kuin asiat ovat valtuuston asialistalla. Nuorisovaltuustojen tulee päästä vaikutta-maan niihin asioihin, joiden se arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Suomen Nuorisovaltuustojen liitto katsoo, ettei tämä edellytys toteudu, ellei nuori-sovaluusto saa itse valita, mihin asioihin ja missä valmistelun vaiheessa se ottaa kantaa. Tästä syystä Nuva ry. onkin suosittanut kuntia nimeämään nuorisovaltuus-ton edustajan lautakuntien ja kunnanvaltuuston kokouksiin puhe- ja läsnäolo-oikeudella (poislukien vaali- ja tarkastuslautakunnan). Nuva ry:n selvityksestä (2019) käy ilmi, että kyselyyn vastanneista kunnista 83 %:lla on nuorisovaltuuston edustaja läsnä puhe- ja läsnäolo-oikeudella ainakin yhdessä lautakunnassa.

Me allekirjoittaneet vaadimme, että Kemin kaupunki hakee nuorisovaltuusto-myönteinen kunta – sertifikaattia vuonna 2022 syksyllä ja myöntää sertifikaatin vaatimat oikeudet Kemin nuorisovaltuustolle.

Päätös Aloite lähetettiin kaupunginhallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus 21.02.2022 § 60

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen kaupunginkanslian valmisteltavaksi.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti lähettää aloitteen kaupunginkanslian valmisteltavaksi.

**Kaupunginhallitus 20.06.2022 § 210
78/00.01.02/2022**

Valmistelu	Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilen
	Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatti on tunnustus kunnille, jotka

edistävät kiitettävällä tavalla kunnan nuorten osallisuutta ja nuorisovaltuuston toimintamahdollisuuksia.

Nuorisovaltuustomyönteisessä kunnassa nuorisovaltuuston tila on vakaa ja kunta tarjoaa hyvän perustan nuorisovaltuuston toiminnalle. Kunnassa on lisäksi nuorisovaltuustotoiminnan vaikuttavuutta tukevia rakenteita, joita käytetään ja kehitetään aktiivisesti. Nuorisovaltuusto kokee, että nuvalla on hyvät toimintaedellytykset ja resurssit vaikuttaa ja kuulla kunnan muita nuoria.

Jotta kunta voi saada sertifikaatin, kaikkien seuraavien ehtojen tulee täyttyä:

-Nuorisovaltuusto on kunnanhallituksen asettama.

-Nuorisovaltuustolla on toimintasääntö.

-Nuorisovaltuusto on saanut perehdytystä toimintaansa kauden alkaessa.

-Nuorisovaltuustolla on lautakuntaedustaja kaikissa lautakunnissa (pois lukien vaali- ja tarkastuslautakunta).

-Nuorisovaltuusto on edustettuna kunnanvaltuustossa (valtuustoedustaja).

-Nuorisovaltuustolla on suora aloiteoikeus kunnanvaltuustoon (ei kuntalaisaloite). (Kriteeriä päivitetty 26.9.2021)

-Nuorisovaltuustolla on riittävät resurssit toimintansa pyörittämiseen. (Kriteeriä päivitetty 26.9.2021)

-Kunta viestii nettisivuillaan nuorisovaltuuston ajantasaisista kuulumisista, kokoonpanosta, esityslistoista ja pöytäkirjoista sekä nuorisovaltuuston sekä ohjaajan yhteystiedoista. (Kriteeriä päivitetty 26.9.2021)

-Nuorisovaltuusto on osallistunut sertifikaatin hakemiseen ja toimittaa lausunnon, josta käy ilmi, kuinka nuorisovaltuusto kokee voivansa vaikuttaa kunnassa.

Lisäksi vähintään kolmen seuraavista ehdoista tulee täyttyä:

-Nuorisovaltuustolla on kummivaltuutettu tai muu vastaava rakenne, joka vahvistaa yhteistyötä kunnallisten luottamushenkilöiden kanssa.

-Kunta on sitoutunut maksamaan nuorisovaltuutettujen jäsenyydet Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry:ssä.

-Nuorisovaltuustolla on edustuspaikka kunnanhallituksen kokouksissa.

-Kunta mahdollistaa yhteistyön kunnan muiden toimijoiden kanssa.

-Kunnan eri virkahenkilöt tekevät yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa esimerkiksi tuomalla nuvan kokouksiin tietoa toimialan ajankohtaisista asioista tai pitämällä kyselytunteja. (Kriteeriä päivitetty 26.9.2021)

-Kunnanhallitus pyytää nuorisovaltuustolta lausuntoja lapsia ja nuoria koskevista asioista.

Piirin antama puoltolause.

Muu kunnan mahdollistama nuorisovaltuustomyönteinen toiminta.

Nuorisovaltuuston lausunto

Hakemuksessa kuntia pyydetään toimittamaan liitteenä nuorisovaltuuston lausunto. Tämä on yksi ehto, jotta nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatti voidaan myöntää. Lausunnon tulee vastata seuraaviin kysymyksiin:

Ketkä ovat osallistuneet nuorisovaltuuston lausunnon tekemiseen?

Ovatko nuorisovaltuuston toimintaresurssit riittäviä?

Millaiset puitteet nuorisovaltuustolla on toimintansa pyörittämiseen, esimerkiksi toimintavarat, ohjaaja ja kokoustilamahdollisuus

Koetteko voivanne vaikuttaa kunnassa?

Maksetaanko kunnassanne nuorisovaltuutetuille kokouspalkkioita ja/tai matkakulukorvausta? Jos ei, niin miksi?

(Lähde: Nuva Ry www-sivu: <http://www.nuva.fi/nuvamyonteinen-kunta>)

Nuorisovaltuustomyönteinen kunta Sertifikaatin saamisen kriteerien voidaan todeta Kemissä täyttyvän jo nykytilanteessa varsin hyvin. Jotta kaikki sertifikaatin myöntämisen edellytykset täyttyvät tulee nuorisovaltuustolle myöntää puhe- ja läsnäolo-oikeus hyvinvointi-, ympäristö- ja elinvoimalautakuntiin ja oikeuttaa nuorisovaltuusto tekemään aloitteita kaupunginvaltuustossa edustajansa välityksellä. Edellä kerrotut muutokset tulee saattaa kaupungin hallintosääntöön.

On syytä huomata, että lautakuntien kokouksissa käsitellään asioita, jotka eri lakien perusteella sisältävät salassa pidettäviä tietoja. Lautakunnissa käsiteltävien salassa pidettävien asioiden luonne vaihtelee lautakunnittain.

Salassa pidettävien asioiden osalta tulisi kullekin lautakunnalle ja niiden jaostoille antaa oikeus päättää nuorisovaltuuston edustajan läsnäolo- ja puheoikeudesta ottaen kuitenkin huomioon, että pyrkimyksenä tulee nuorisovaltuuston edustajan tiedonsaantitarve huomioiden olla läsnäolo- ja puheoikeuden mahdollisimman vähäinen rajoittaminen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa oheisen lausunnon valtuustolle vastauksena yhdentoista valtuutetun aloitteeseen nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatin hakemisesta syksyllä 2022. Lisäksi kaupunginhallitus päättää että sertifikaattia haetaan seuraavassa haussa ja hallintosääntöön valmistellaan tarvittavat muutokset siten, että nuorisovaltuuston edustajilla on lautakunnissa puhe- ja läsnäolo-oikeus salassapidettäviä pykälä lukuunottamatta.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa oheisen lausunnon valtuustolle vastauksena yhdentoista valtuutetun aloitteeseen nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatin hakemisesta syksyllä 2022. Lisäksi kaupunginhallitus päätti että sertifikaattia haetaan seuraavassa haussa ja hallintosääntöön valmistellaan tarvittavat muutokset siten, että nuorisovaltuuston edustajilla on lautakunnissa puhe- ja läsnäolo-oikeus salassapidettäviä pykälä lukuunottamatta.

